

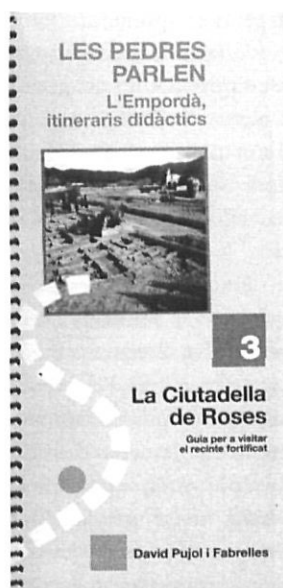
fic, *Vi Aneuís*, utilitzat també per completar el nom del llibre i el CD.

Cançons d'Olot proposa setze temes: *Adéu vila d'Olot* i *Aquesta primavera*, *Au xamanec* (una música tradicional arranjada per Toti Torrent que arrenca amb l'evocació «Vino viníto / Que entras por la boca / Y sales por el pito»), *Aulot è molt verd* (la citada cançó dels Déu ni Duo, que conté estrofes tan irreverents com «Tenim unes festes / amb molt de caliu. / Un ajuntament nou / que ens ha costat un ou / i per sort / ja tenim la Maria Àngels Feliu. / Jo no hi airé, / poca hi airem / a fora d'Aulot / ara que ja hi som tots»), *Des de Batet* i *A la sombra d'una alzina*, esmentades al principi, *El Camer de Pi i Margall* (una descripció de l'ambient prostibulari de determinades zones de la vila), *El camo del vi* (els militars borratxos en són els protagonistes), *El mamimer* (adaptació a les circumstàncies olotines de l'havanera *Mariner de terra endins* de Josep Bastons), *La mestressa i el cabrer* (fa referència a aventures amoroses mal vistes; no pot faltar mai en un recital de taverna), *El Nardo* (una joia del patrimoni musical olotí: el pasdoble dedicat al torero local del mateix nom, compost per Francesc Casanova i amb lletra de Joan Casulà, lleugerament variada per homenatjar les davallades etíliques del germa d'El Nardo); *En Pere Sac i Cortes* (l'aventura d'una nit de pluja d'en Pere Juvinyà); *Fica-li noia* (la clàssica cançoneta tradicio-

nal de lletra políticament incorrecta, arranjada a ritme de rock pels Xucu-Pa), *L'aigat d'Olot* (el document cantat que certifica les inundacions de Sant Lluç del 1940 i que serveix al borratxo de torn per advertir: «fa més mal l'aiga que el vi») el *Reputricànticum* (l'olotínissima cançó irreverent, tot un himne a les nits de sarau garrotxines) i *Som tres xicots* (la targeta de presentació de tres joves que, pel que sembla, no hi ha manera d'aparellar).

Editat per Llibres de Batet i Ràdio Olot (en motiu del seu cinquantenari), els textos d'Àngel Girona i Joan Oller que complementen els enregistraments de *Cançons d'Olot* permeten conèixer alguns dels personatges que s'esmenten a les tonades —molts, ben vius—, els ambients descrits en les lletres (molts hostals han tancat i només uns pocs sobreviuen— i els probables autors dels temes. Entre aquests, ressenyen de manera especial el paper d'un home, en Pere Juvinyà o Pere Pelut (el que surt a *En Pere Sac i Cortes*), a qui s'atribueixen el *Reputricànticum* i *L'aigat d'Olot*. Va ser un home senzill, sense cap mena d'estudis, nascut a la Pinya el 1880 i mort a Olot el 1947, que va treballar a la Cooperació (la desapareguda empresa tèxtil Cooperació Fabril) i que els més grans de la ciutat encara el deuen recordar tocant el flabiol en el seguici dels gegants.

Ramon Esteban

Guies per al caminant

PUJOL I FABRELLES, David.

Les pedres parlen.
L'Empordà,
itineraris didàctics.

- 1. Sant Pere de Rodes.**
1999. 48 pàg.
- 2. La Mare de Déu del Mont.**
1999. 72 pàg.
- 3. La Ciutadella de Roses.**
1999. 36 pàg.
- 4. La Catedral de Castelló.**
2001. 36 pàg.

Sèrie editada pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà i pels ajuntaments implicats.

Aquestes quatre guies, editades amb gran cura, polides i rigor, i amb un aconseguit sentit pràctic, pretenen ni més ni menys acompanyar el caminant, l'excursionista, en el coneixement del país a través d'alguns dels elements patrimonials més emblemàtics de l'Alt Empordà.

Són itineraris per fer caminant: «el país es coneix

amb els peus»; per recórrer un sector concret del territori, breu i limitat: «més que de veure moltes coses, es tracta d'observar bé, d'endevinar el ressò d'un sentiment o d'una intel·ligència en la determinada disposició d'unes pedres». David Pujol qualifica aquests itineraris de didàctics, essencialment perquè volen ser divulgadors, és a dir, fer planeres i entenedores les coses complexes, sense renunciar al rigor ni a la precisió; perquè estan pensats i escrits amb mentalitat pedagògica, és a dir, amb la voluntat d'ajudar, de proposar i suggerir camins, situacions i accions; i perquè s'adrecen explícitament a mestres i educadors d'infants i joves (i no tan joves), preocupats per educar en harmonia amb la naturalesa i per construir una identitat cultural sòlida.

Les guies comencen situant el caminant amb l'ajut de mapes, croquis i descripcions breus del territori a trepitjar. Els itineraris proposats en cada cas (set per pujar a la Mare de Déu del Mont!) són d'una concreció i detallisme fenomenals, i estan complementats amb abundants fotografies i amb indicacions precises del temps que cal per completar-los.

Tan importants com els itineraris són els annexos, que inclouen suggeriments per preparar la ruta i treure'n profit un cop a casa; taules d'orientació, poesies i

DÍAZ CAPMANY, Carlos; MUÑOZ LLORET, Josep Maria. *El castell de Sant Ferran de Figueres: la seva història*. Barcelona: Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions, 2000. 200 p.

ESPONELLÀ, Núria. *El mateix vell amor*. Barcelona: Columna, 2001. 230 p.

EVANGELISTI, Valerio. *Las cadenas de Eymerich*. Barcelona: Mondadori, 2000. 272 p.

FABRÉ, Jaume; SABASTIÀ, Inma. *Costa Brava y Girona*. León: Everest, 1999. 216 p.

FÀBREGA, Jaume. *La cultura del gust als Països Catalans*. Tarragona: El Mèdol, 2000. 152 p.

FIGUERA, Manuel. *Berles*. Solsona: Solsona Comunicacions, 2000. 74 p.

FONTANA, Josep, et al. *Passat i present, classes d'interpretació*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 169 p.

FONT-MAYOLAS, Sílvia. *Per què els fumadors fumen i els no fumadors continuen sense fumar?* Girona: Universitat de Girona, 2001. 213 p.

FORCANO, Eugenio. *Banyoles en día de mercat, 1966: testimoni humà d'un temps, d'un país*. [Girona]: Fundació Caixa de Girona, 1999. 257 p.

Fotoatlas del Baix Empordà, Gironès i La Selva. Barcelona: Planeta, 1999. 144 p.

GARCÍA I CORNELLÀ, Dolors. *Festes i tradicions a Girona*. Girona: Ajuntament de Girona, 2000. 101 p.

Girona express. Barcelona: Planeta, 1999. 16 p.

Girona y Costa Brava. Madrid: Anaya-Touring Club, 2001. 132 p.

Gironès: Rutes de Catalunya. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001. 1 CD-ROM

GRAU, Anna. *Dones contra dones*. Barcelona: La Magrana, 2001. 270 p.

llegendes; apunts cronològics i vocabularis il·lustrats (de fortificacions, del gòtic i d'elements litúrgics), i un munt d'informacions útils: horaris de visita, bibliografia, allotjaments, restauració...

En fi, unes guies prou àgils i prou completes com per satisfer el caminant més exigent i també l'excursionista més còmode, l'agrupament escolta més decidit, l'escola més viatgera o l'esplai més engrescat. Una eina per tenir a totes les oficines de turisme i a tots els centres de recursos pedagògics, una iniciativa que caldria completar en el cas de l'Alt Empordà (Empúries, Vilabertran...) i estendre a la resta de comarques de Girona. Per conèixer el país, «aprendre més coses i millorar les que ja sabem».

Xavier Besalú

Els països dels «nous» catalans

ABARKAN, El Hassan.

Jo vinc de Nador.

Associació de Mestres Rosa Sensat.

Col·lecció Jo Vinc de..., núm. 8

Barcelona, 2001. 32 pàg.

JANGANA, Bully.

Jo vinc de Doubirou.

Col·lecció Jo Vinc de..., núm. 4

Associació de Mestres Rosa Sensat.

Barcelona, 1998. 46 pàg.

Vet aquí dos llibres escrits per dos «nous» catalans, l'un

de Palafrugell, l'altre de Santa Coloma de Farners, que expliquen en primera persona la seva vida, des que van néixer a Nador (Marroc) i a Dembacounda (Gàmbia), fins ara mateix.

Marroquins i gambians, com és sabut, són els dos col·lectius d'estrangers africans més nombrosos de les comarques de Girona, i això sol, em sembla, ja és motiu suficient per interessar-nos d'entrada per tots dos llibres. Llegir aquestes senzilles històries de vida pot ser, a més, una bona manera de començar a conèixer unes persones, uns països, unes cultures, que tenim ben a prop nostre. Aquest és, de fet, l'objectiu que s'ha proposat la col·lecció que promou Rosa Sensat, aquesta benemèrita associació, pionera de la renovació pedagògica, que no exclou ni substitueix, és clar, el contacte directe ni la convivència quotidiana.

Els llibres estan escrits amb voluntat didàctica: la lletra és grossa; els paràgrafs, no gaire llargs; les fotografies i les il·lustracions, abundants i aclaridores: és una publicació que entra pels ulls.

Els textos són planers, gairebé entranyables. Abarkan ens parla, per exemple, de la seva família, dels seus pares i germans, de la botiga i del molí del seu pare, de la seva ciutat, Nador, que «està molt ben organitzada perquè els seus carrers es creuen perpendicular-

ment, com en un tauler d'escacs», del seu poble, els imazighen, que solem anomenar berbers, de les seves escoles, de l'islam, de les festes... Jangana il·lustra amb la seva peripècia vital l'arbitrarietat i l'absurd de les fronteres colonials, per a ell i els seus, els saraholés: «recorriem poca distància i canviàvem de país», diu, mentre va explicant, carregat de poesia i de nostàlgia, la seva infantesa i joventut.

Un i altre narren el què i el perquè de la seva vinguda a Catalunya, un país que desconeixien absolutament: les inquietuds, les dificultats, les sorts, les solidaritats, els treballs i els dies, les ganes de sortir-se'n i el seu arrelament, gairebé irreversible, entre nosaltres. Entremig, els passos, petits i grans, per resituar-nos tots plegats en aquesta societat cada dia més plural, més multicultural, és a dir, més lliure i rica. Amb Àfrica al cor: «Desitjaria que algun dia vinguessis al meu poble» —escriu Jangana—. «Et duria al bosc i veuries plantes i arbres impossibles de trobar al vostre país [...]. Només són iguals que a casa vostra els eucaliptus, les taronges o les orenetes; també el color del cel, la lluna i els estels, els núvols i els trons de la tempesta, i el mar i les ones».

Xavier Besalú

